

Marta Džaja – kad se ljubav prema kulturi, jeziku i ljudima pretvori u životni poziv

lis 15, 2025.

U svijetu u kojem se mnogi bore pronaći posao koji vole, Marta Džaja to je uspjela spojiti u priču koja ruši granice između hobija i profesije. Ova mlada magistrica ruskog jezika i književnosti te sociologije pronašla je način da sve svoje interese – od jezika i književnosti, preko kulture i organizacije, do glazbe i aktivizma – objedini pod jednim krovom. Rezultat je M.art – obrt za usluge u kulturi i obrazovanju, ali i desetljeće i pol djelovanja kroz Udrugu za promicanje urbane kulture ARLA, čija je danas predsjednica. Marta je i književnica, autorica zbirke poezije „Zapalila sam kuću“, ali i pokretačka snaga iza glazbenog festivala Galoop, koji je Đakovo pretvorio u nezaobilazno mjesto na karti domaće alternativne scene.

Put znanja i iskustava kroz tri zemlje

Iako je danas poznata kao organizatorica i kulturna djelatnica, Martin put započeo je u svijetu jezika i sociologije. Nakon završene gimnazije u Đakovu, upisala je dvopredmetni studij sociologije i ruskog jezika i književnosti u Zadru. „Sad mi se čini da nisam mogla odabrati bolje“, kaže Marta. „Pet godina studija u tri države – Hrvatskoj, Češkoj i Rusiji – oblikovalo me u osobu koja ne samo da prihvaća, nego priželjkuje različitost. To su iskustva koja su me naučila živjeti oslobođeno predrasuda, s rukama uvijek otvorenima prema novom.“

Godina u Brnu na sveučilištu Masaryk i kasnije studij u Moskvi na Ruskom državnom sveučilištu za humanističke znanosti donijeli su joj, osim akademskog znanja, i bogatstvo iskustava, prijateljstava i širinu pogleda koja danas prožima sve što radi.

Od kućnih priredbi do kulturnih festivala

Ljubav prema organizaciji i radu s ljudima Marta nosi od djetinjstva. „Sa sestrama i bratom sam još u predškolskoj dobi organizirala kućne priredbe, koncerte i plesne večeri. Publika su bili mama i tata, bake i djedovi, a ponekad i susjedi.“ Taj dječji entuzijazam kasnije je prerastao u ozbiljan angažman – već s 15 godina pridružila se ARLA-i, udruzi koja je promijenila kulturni pejzaž Đakova. Danas, 16 godina kasnije, upravo je ona njezina predsjednica i prva zaposlena osoba u udruzi.

„Voditi nešto za mene znači ulagati trud da to raste i donosi zajednici nešto pozitivno – priliku da vide i čuju sjajne ljude, umjetnike, glazbenike, da se obrazuju, zabave i povežu“, objašnjava. Marta je kroz ARLU organizirala brojne kulturne programe, radionice, večeri čitanja i piknike na otvorenom, sve s ciljem da potakne građane na aktivno i kreativno provođenje slobodnog vremena.

Kako je nastao M.art – obrt koji objedinjuje sve ljubavi

Ideja za osnivanje obrta *M.art* rodila se u vrijeme pandemije. Nakon što se vratila iz SAD-a, planirala je u Đakovu ostati tek nekoliko mjeseci – no okolnosti su je zadržale. „Kroz razgovor s prijateljicom shvatila sam da je sve što želim raditi već tu, samo to trebam staviti pod jedan krov i početi naplaćivati.“ Tako je nastao obrt za usluge u kulturi i obrazovanju koji danas obuhvaća predavanja, radionice, organizaciju kulturnih događaja, prevođenje, edukacije i vođenje projekata.

„Sve ima svoj trenutak – proljeće provodim s djecom u prirodi, ljeti organiziram festivale, u jesen večeri čitanja, a zimi planiram i čitam. Teško je odabrati što najviše volim jer mi se sve to nekako isprepliće i nadopunjuje.“

Galoop – festival koji je promijenio Đakovo

Jedan od Martinih najpoznatijih projekata svakako je glazbeni festival Galoop, koji je kroz godine u Đakovo doveo neka od najvećih imena domaće scene. „Dok sam bila s druge strane pozornice – u publici, uvijek sam se pitala kako je biti ona osoba koja stoji iza organizacije“, priča Marta. „Kada se pojavila prilika, morala sam ju iskoristiti.“

Prvo izdanje Galoopa posjetilo je gotovo tisuću ljudi dnevno, a festival je ubrzo postao simbol pozitivne energije i zajedništva. „Nikad neću zaboraviti trenutak kad sam stala na stepenice pozornice i vidjela kako u parku pleše gotovo tisuću ljudi. Osjećala sam kao da me cijeli park grli.“

Koncerti bendova poput Majki ili nizozemskog trija *My Baby* ostali su joj u posebnom sjećanju – kao potvrda da i u malom gradu, uz dovoljno truda i strasti, mogu nastati veliki projekti.

Poezija kao introspektivni prostor

Marta je i autorica zbirke poezije „*Zapalila sam kuću*“, koja je objavljena u proljeće ove godine i već ju je odvela na književne susrete u Zagreb, Zadar i Beograd. „Uvijek sam nešto pisala – od dnevnika i pjesmica u djetinjstvu do ozbiljnijih tekstova. Pisanje mi je način da si podmetnem tlo pod noge, da ponovno preuzmem kontrolu, da artikuliram emocije i stavove.“

Zbirka je, kako sama kaže, knjiga o lutanjima, prazninama i domovima koje ponekad moramo izmisliti.

Balans između strasti i posla

Na pitanje kako uspijeva uskladiti sve svoje uloge – poduzetnice, predsjednice udruge, organizatorice i pjesnikinje – odgovara skromno: „Meni ne uspijeva gledati sebe kroz uloge. Ja sam samo osoba koja nastoji živjeti u skladu sa svojim vrijednostima. Moj život izgleda kao šareni kolaž – nekad je divno, nekad kaotično, ponekad i teško i nepredvidivo, ali ja ni ne znam živjeti drugačije.“

Nova poglavlja i povratak korijenima

Nakon godina stvaranja i oblikovanja kulturne scene Đakova, Marta se sprema na novo poglavlje – preseljenje na drugi kraj svijeta. „Došlo je vrijeme za reset. Ispred sebe vidim paprat, maorsku kulturu i jedan drugačiji život“, otkriva uz osmijeh. Ipak, vjeruje da će ARLA i dalje rasti kroz nove ljude i ideje: „Osjećam da sam u ovom trenutku napravila dovoljno. Bit ću tu još neko vrijeme kao pomoćnica u sjeni, ali vjerujem da će oni koji preuzimaju napraviti sjajne stvari.“

Priča Marte Džaje dokaz je da se posao ne mora doživljavati kao obaveza, već kao prostor slobode, kreativnosti i osobnog rasta. Njezina energija i upornost pokazuju da „raditi ono što voliš“ nije prazna fraza, nego stvaran način života – onaj u kojem se strast pretače u djelo, a posao u poziv.

U Martinom slučaju, to znači spoj jezika i glazbe, knjiga i festivala, putovanja i povrataka – sve ono što čini život bogatim, šarenim i punim smisla.

Članak je objavljen uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije iz Programa za poticanje novinarske izvrsnosti.

Autor: Igor Kretonić

Foto: Marko Beljan/Silvija Butković/Gradska knjižnica i čitaonica
Đakovo/Moje Đakovo